

รูปแบบการบริหารจัดการสถานพักพิงสุนัขจรจัดต้นแบบในวัดตามหลักพุทธสันติวิธี:

ศึกษากรณี วัดโตนด อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา^{1*}

A Model of Managing Ideal Stray-Dog Shelter in Temple by Buddhist
Peaceful Means: Case Study Tanode Temple, Bangpahun District
Phranakhonsiayutthaya Province

¹ทยาวิรี ช่างบรรจง, ขันทอง วัฒนประดิษฐ์ และพระมหามหรรษา ธมมหาโส

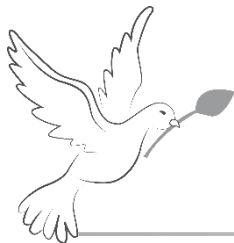
¹Tayawee Changbanchong, Khantong Wattanapradith

and Phramaha Hansa Dhammaso

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Graduate School, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand.

¹Corresponding Author. E-mail Tayawee6677@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม วัดอุประสงค์ คือ 1) ศึกษาบริบทและสภาพปัญหาในการบริหารจัดการสถานพักพิงสุนัขจรจัด ของวัดโตนด อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานพักพิงสุนัขจรจัดต้นแบบในวัดตามหลักพุทธสันติวิธี 2) นำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการสถานพักพิงสุนัขจรจัดต้นแบบในวัดตามหลักพุทธสันติวิธี โดยศึกษากรณีสถานพักพิงสุนัขจรจัด วัดโตนด อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผลการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการสถานพักพิงสุนัขจรจัดต้นแบบในวัดตามหลักพุทธสันติวิธี ประกอบด้วย 1) บริบทและสภาพปัญหา พบปัญหาที่ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งในการบริหารจัดการสถานพักพิงสุนัขจรจัด มีความสัมพันธ์ของปัจจัยปัญหาจากหลายปัจจัย เช่น การบริหารจัดการที่ยังไม่มีรูปแบบชัดเจน ปัญหาการควบคุมจำนวนสุนัขจรจัด ปัญหาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในการดำเนินการของสถานพักพิงสุนัขจรจัด เป็นต้น โดยการวิเคราะห์ปัจจัยปัญหาใช้วิธีสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การศึกษาแนวทางการดำเนินการบริหารจัดการสถานพักพิงสุนัขจรจัดอย่างมีส่วนร่วม รวมถึงการรวบรวมข้อมูลจากสถานพักพิงสุนัขจรจัดต้นแบบที่ดีในประเทศไทย 2) รูปแบบการบริหารจัดการสถานพักพิงสุนัขจรจัดต้นแบบโดยใช้หลักพุทธสันติ ใช้หลักธรรม อริยสัจ 4 และ มรรค 8 มาบูรณาการ ควบคู่กับบริหารจัดการตามแนวทางของกฎหมายและพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง และเป็นแนวทางเชิงนโยบายในการแก้ไขปัญหาสุนัขจรจัดต่อไป

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหารจัดการ; สถานพักพิงสุนัขจรจัดต้นแบบในวัด; พุทธสันติวิธี

* Received February 6, 2020; Revised March 5, 2020; Accepted March 21, 2020

Abstract

This study is participatory action research. The objectives of research were 1) Study the context and problems in managing the stray dog shelter of Wat Tanot, Bang Pahan District for development the management model of stray dog shelters in the temples by the buddhist peaceful method. 2) Present of the model management of stray dog shelters in the temples by the buddhist peaceful method. The studying on case of stray dog shelter in Tanot Temple, Bang Pahan District Phra Nakhon Si Ayutthaya

The results of the model management of stray dog shelters in the temples by the buddhist peaceful method are follows; 1) The context and problems found that problems are conflicts in the management of stray dog shelters. There are relationships between problem factors from many factors such as unclear management, the problems is cannot controlling the number of stray dogs and environmental quality problems in the operation of stray dog shelter etc. Then analyzing the problem factors by using in-depth interviews with relevant parties. Next to development of the guidelines for the management of stray dog shelters with participation and Including data gathering from a good model dog shelter in Thailand.

2) The management model of stray dog shelters using the principles of buddhism peaceful by Using the principles The Four noble Truths, The Noble Eightfold Path, laws and regulations are integrated together to development model for management guideline in the solve stray dog in temple.

Keywords: Model of Managing; Ideal Stray-Dog Shelter in Temple; Buddhist Peaceful Means

บทนำ

สุนัขเป็นสัตว์เลี้ยงที่มีความผูกพันและสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของมนุษย์ ในอดีตมนุษย์เลี้ยงสุนัขเพื่อใช้เฝ้าบ้านหรือทรัพย์สิน ใช้เพื่อป้องกันรักษาความปลอดภัย ด้วยอุปนิสัยที่ซื่อสัตย์ รักเจ้าของ ทำให้บางคนเลี้ยงไว้เป็นเพื่อนหรือเสมือนเป็นสมาชิกในครอบครัว แต่เมื่อสุนัขแก่ ป่วย พิกัดหรือไม่น่ารักอีกต่อไป มนุษย์กลับทิ้งสุนัขเหล่านี้ให้พ้นจากความรับผิดชอบของตน ส่งผลให้สุนัขจรจัดมีจำนวนมากขึ้น ปัจจุบันอัตราสุนัขจรจัดในประเทศมีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและกระจายอยู่ในพื้นที่ต่างๆของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นที่วัด โรงเรียน สถานที่ราชการ สวนสาธารณะ ชุมชนและข้างถนน จากรายงานล่าสุดจำนวนสุนัขจรจัดทั่วประเทศ โดยระบบ Thai Rabies Net ณ วันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2561 (Animal cruelty and animal welfare act,2019) พบว่า

มีสุนัขจรจัด 69,258 ตัว ส่งผลกระทบเชิงลบต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อมในสังคม กรณีสถานพักพิงสุนัขจรจัด วัดโตนด ที่ต้องรับภาระการรับดูแลสุนัขจรจัดที่ถูกคนนำมาปล่อย ซึ่งสภาพปัญหาวัดโตนดในอดีตได้รับการร้องเรียนจากชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบจากเหตุรำคาญ เช่น เสียงดัง กลิ่นเหม็น และโรคที่เกิดจากสัตว์เป็นพาหะ โดยทางวัดโตนดยังไม่มีระบบการบริหารจัดการที่ดีจึงทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างชุมชนและวัดขึ้นอย่างต่อเนื่องและอาจทวีความรุนแรงขึ้นในอนาคตได้

จากการสำรวจเชิงลึก พบว่าปัจจุบันวัดโตนดมีสุนัขที่อยู่ในการดูแลเป็นสุนัขที่เจตนาเลี้ยงปล่อยอิสระภายในขอบเขตของวัดไม่ได้เป็นการกักขัง และจากที่มีคนนำสุนัขมาปล่อยอยู่ตลอดเวลาจนมีจำนวนมากขึ้นอย่างต่อเนื่องทางวัดได้รับการดูแลหาอาหารเท่าที่ทำได้ ซึ่งนอกจากการบริจาคอาหารแล้วยังต้องซื้อหาเพิ่มเติม รวมทั้งการดูแลรักษา การทำหมัน ฉีดยาป้องกันพิษสุนัขบ้า ปัจจุบันทางวัดได้ดำเนินการสร้างโรงเรือนมีรั้วรอบขอบชิดจำกัดพื้นที่ให้เป็นที่อยู่อาศัยของสุนัขซึ่งตั้งอยู่ในบริเวณวัด แต่อย่างไรก็ตามชาวบ้านที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียงก็ยังคงมีความกังวลใจและไม่เห็นด้วยหากทางวัดยังไม่สามารถบริหารจัดการสถานรับเลี้ยงสุนัขจรจัดเหล่านี้ได้อย่างเป็นระบบ เช่น การจัดสวัสดิภาพสัตว์การควบคุมจำนวนสัตว์และป้องกันโรคระบาดที่มีสัตว์เป็นพาหะ การจัดการสภาพสิ่งแวดล้อม ไม่ให้เกิดเสียงดังรบกวนและส่งกลิ่นเหม็น ซึ่งก่อให้เกิดเหตุรำคาญและส่งผลกระทบต่อสุขภาพร่างกายและจิตใจของประชาชน

ดังนั้น งานวิจัยครั้งนี้เป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ในการบริหารจัดการสถานพักพิงสุนัขจรจัดในวัด โดยใช้หลักธรรมและการดำเนินงานตามหลักแนวทางสันติวิธี คือ ปฏิเสธการใช้ความรุนแรงอย่างสิ้นเชิง สร้างความสัมพันธ์อันดี ไม่มุ่งเอาชนะกันแต่สร้างความร่วมมือกัน (Nopparat Chuangweluwu, 2013) และนำหลักธรรมอริยสัจ 4 เป็นหลักธรรมหลักในการบริหารจัดการ ร่วมกับหลักธรรมมรรค 8 เป็นหลักธรรมในการดำเนินการและหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนในการขับเคลื่อนการทำงานตามรูปแบบการบริหารจัดการสถานพักพิงสุนัขจรจัดต้นแบบในวัด

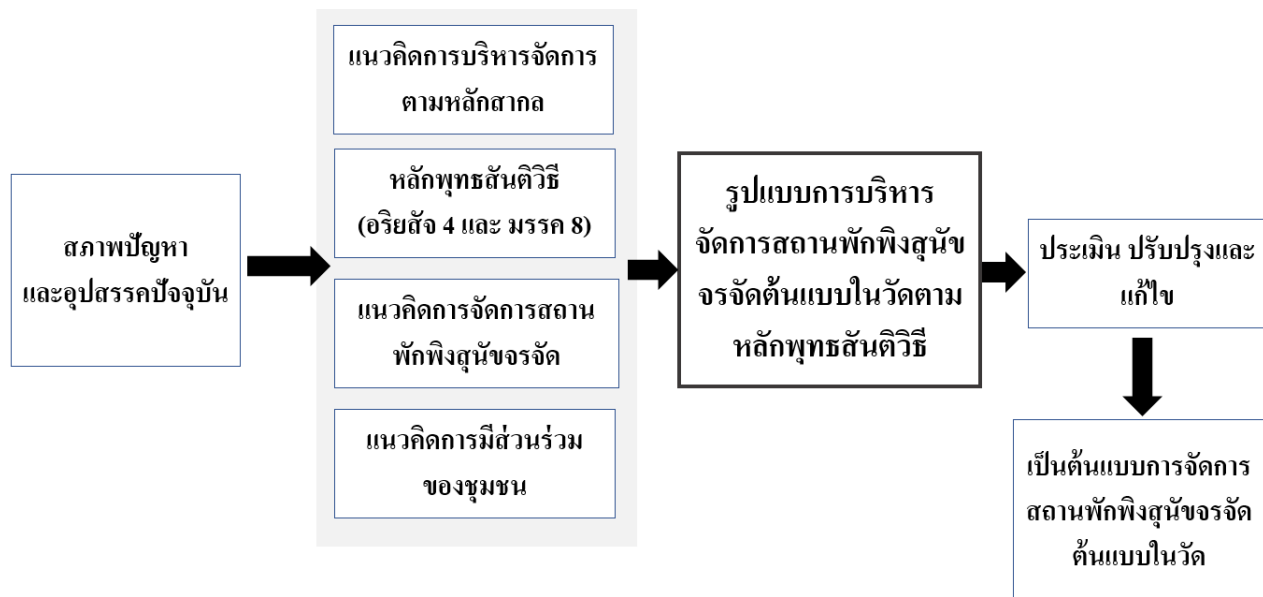
วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาบริบทและสภาพปัญหาในการบริหารจัดการสถานพักพิงสุนัขจรจัด ของวัดโตนด อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานพักพิงสุนัขจรจัดต้นแบบในวัดตามหลักพุทธสันติวิธี

2. เพื่อนำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการสถานพักพิงสุนัขจรจัดต้นแบบในวัดตามหลักพุทธสันติวิธี

กรอบแนวคิดการวิจัย

รูปแบบการบริหารจัดการสถานพักพิงสุนัขจรจัดต้นแบบ : ศึกษากรณีวัดโตนด อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จากประเด็นปัญหา ประเด็นคำถามและขอบเขตการศึกษาดังกล่าวข้างต้น สามารถกำหนดเป็นกรอบแนวคิด (Conceptual Framework) แสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดรูปแบบการบริหารจัดการสถานพักพิงสุนัขจรจัดต้นแบบในวัด

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ดำเนินการสร้างเครื่องมือโดยการศึกษาจากเอกสาร ตำรา เอกสาร แนวคิด เกี่ยวข้องในการจัดการบริหารสถานพักพิงสุนัขจรจัด และศึกษาหลักพุทธสันติวิธี จากพระไตรปิฎก เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์ (Interview) ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อรวบรวมข้อมูลเฉพาะ และแบบสังเกต (Observation) ใช้แบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) เพื่อบันทึกที่มีส่วนร่วมกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักด้วยการสังเกตพฤติกรรม การมีส่วนร่วมของชุมชนและใช้แบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non Participant Observation) ในฐานะผู้สังเกตการณ์ เพื่อบันทึกลักษณะทั่วไปของชุมชนและ แบบสนทนากลุ่ม (Focused Group) เป็นแบบบันทึกที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม เพื่อหาแนวทางร่วมกันของกลุ่มสนทนา

ขั้นตอนการดำเนินการ สามารถแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาบริบทและสภาพปัญหาในการบริหารจัดการสถานพักพิงสุนัขจรจัดของวัดโตนด อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ระยะที่ 2 ศึกษาวิเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการสถานพักพิงสุนัขจรจัด ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการสถานพักพิงสุนัขจรจัด ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและสวัสดิภาพของสัตว์ พ.ศ. 2557 แนวทางการร่วมมือกันของชุมชน หลักสันติวิธีทั้งตะวันตกและตะวันออก นำมาเป็นแนวทางของรูปแบบการบริหารจัดการสถานพักพิงสุนัขจรจัด และบูรณาการหลักอริยสัจ 4 และ มรรค 8

ระยะที่ 3 นำเสนอผลของรูปแบบการบริหารจัดการสถานพักพิงสุนัขจรจัดต้นแบบในวัดตามหลักพุทธสันติวิธี

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ข้อมูลมีความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือ ด้วยการใช้หลักการสามเส้า (Triangulation) และประเมินแบบสอบถามด้วย IOC โดยผู้เชี่ยวชาญ

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ 1 บริบทและสภาพปัญหาในการบริหารจัดการสถานพักพิงสุนัขจรจัดของวัดโตนด อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานพักพิงสุนัขจรจัดต้นแบบในวัดตามหลักพุทธสันติวิธีพบว่า

สถานพักพิงสุนัขจรจัดวัดโตนด

สถานพักพิงสุนัขจรจัดวัดโตนด หรือสถานรับเลี้ยงสุนัขเร่ร่อนโตเทยพราหมณ์ดำเนินการอยู่ภายในวัดโตนด ตำบลบางนางร้า อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นสถานที่รับดูแลสุนัข แมว และสัตว์เลี้ยงชนิดอื่น ๆ ที่มีคนนำมาปล่อย นำมาฝากเลี้ยง ปัจจุบันมีจำนวนมากกว่า 500 ตัว และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากสัตว์เหล่านี้มีลูกเพิ่มขึ้นและมีคนมาปล่อยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทางสถานพักพิงจึงต้องรับภาระในการดูแล ไม่ว่าจะเป็นอาหาร ที่อาศัย รักษาพยาบาล ทำให้ภาระในการดูแลยิ่งทวีคูณมากขึ้น แม้จะได้รับบริจาคอาหารและปัจจัยจากผู้บริจาคแต่ก็ยังไม่เพียงพอที่จะเลี้ยงได้ทั้งหมดเป็นภาระในการเลี้ยงให้กับทางวัด จากการสำรวจเบื้องต้น ชาวบ้านที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียงก็ยังคงมีความกังวลใจ แต่เกิดความไม่เห็นด้วยหากทางวัดยังไม่มีจัดการให้สถานรับเลี้ยงสุนัขเร่ร่อนนี้อย่างเป็นระบบ เช่น สามารถควบคุมจำนวนปริมาณของสัตว์ไม่ให้เพิ่มมากขึ้น จัดการสภาพแวดล้อม ไม่ให้เกิดเสียงดังรบกวนและกลิ่นเหม็น อันจะทำให้เกิดความรำคาญใจ ส่งผลต่อสุขภาพร่างกายและจิตใจของประชาชน เริ่มก่อให้เกิดความไม่พอใจของคนในชุมชน และเริ่มเห็นความขัดแย้งของคนในชุมชนกับสถานรับเลี้ยงสุนัขเร่ร่อนมาอย่างต่อเนื่องแต่ยังไม่รุนแรงด้วยชาวบ้านยังเคารพและเกรงใจเจ้าอาวาส

ภาพที่ 2 สภาพภายในสถานพักพิงสุนัขจรจัดวัดโตนด

สภาพปัญหาในการบริหารจัดการสถานพักพิงสุนัขจรจัด

เมื่อนำปัญหาจากการสัมภาษณ์มาเทียบกับแนวทางปฏิบัติที่ดีสำหรับสถานสงเคราะห์สัตว์ที่ครอบคลุมการจัดสวัสดิภาพสัตว์ การสุขภาพ การดูแลสุขภาพ การจัดการสิ่งแวดล้อม และแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชน (Public Health Act, 1992) โดยสะท้อนถึงปัญหาเกี่ยวกับสุนัขจรจัดต่อชุมชนสามารถแบ่งปัญหาเป็นด้านได้ดังนี้

1) ด้านสถานที่ เป็นปัจจัยที่สำคัญของสถานพักพิงสุนัขจรจัด ที่ประกอบด้วย สภาพพื้นที่ ลักษณะของสถานพักพิงสุนัขจรจัด โรงเรือน สภาพคอกหรือกรง จากการสัมภาษณ์และการสังเกตพบว่า สภาพพื้นที่ ปัจจุบันสถานพักพิงมีที่ตั้งในวัดโตนด ตำบลบางนางร้า อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่ประมาณ 2 ไร่ ปัจจุบันพื้นที่ยังคงเพียงพอต่อสุนัขแต่ในอนาคตอาจจะไม่เพียงพอเนื่องด้วยจำนวนสุนัขเพิ่มขึ้น สภาพแวดล้อมปลอดภัยจากอันตรายด้านมลภาวะเป็นพิษ ลักษณะของสถานพักพิงสุนัขจรจัด มีลักษณะเป็นพื้นที่เปิดโล่ง เพื่อใช้เป็นพื้นที่ในการแสดงพฤติกรรมตามธรรมชาติ ไม่มีการวางผังเพื่อเอื้อต่อสุขลักษณะ โรงเรือน มีโรงเรือนสำหรับเก็บอาหารและพักอาศัยของผู้ดูแล 1 โรงเรือนเป็นผนังก่ออิฐระบายอากาศไม่ดีทำความสะอาดได้ไม่ทั่วถึง และโรงเรือนสำหรับให้สุนัขได้หลบร้อนตอนกลางวัน 1 โรงเรือน นอกจากนี้ยังมีพื้นที่สำหรับอนุบาลลูกสุนัข และมีการพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อทุกสัปดาห์เพื่อป้องกันโรค ป้องกันเห็บหมัดปรสิตที่อาจเป็นพาหะในโรงเรือน คอกหรือกรง มีโครงสร้างที่แข็งแรงแต่มีสภาพเสื่อมตามกาลเวลา มีบางครั้งที่สุนัขไปติดกับกรงได้รับบาดเจ็บ

2) ด้านการจัดการสถานพักพิงสุนัขจรจัด เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลากร สัตว์ และการดูแล บำรุงรักษา จากการสัมภาษณ์และการสังเกต พบว่า

บุคลากร ไม่เพียงพอต่อจำนวนสุนัขในการทำความสะอาดพื้นที่ การบำรุงรักษาอุปกรณ์เนื่องจาก จำนวนสุนัขเพิ่มขึ้น ไม่มีการตรวจสุขภาพประจำปี ได้รับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าล่วงหน้า ไม่มีการ ฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดสวัสดิภาพสัตว์ การป้องกันโรค การสุขาภิบาล

จำนวนสัตว์มีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องการจัดสวัสดิภาพสัตว์ในอนาคตไม่เพียงพอ สุนัขหรือสัตว์อื่นบาง ตัวไม่สามารถระบุตัวได้ เนื่องจากไม่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ สุนัขบางตัวมีพฤติกรรมที่ดุร้าย และเมื่ออยู่กันหลายตัว จะมีการแย่งพื้นที่ แย่งอาหารและแย่งสุนัขตัวเมีย

การดูแลบำรุงรักษาสถานพักพิง โรงเรือน พื้นที่โดยรอบ มีการทำความสะอาดเป็นประจำ การ บำรุงรักษาโรงเรือน อุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้ก็ทำได้ไม่เต็มที่ เนื่องจากจำนวนบุคลากรและงบประมาณ มีการดูแลสุนัขที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง

งบประมาณ ปัจจุบันได้รับการอนุเคราะห์งบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลตานิม เป็น ค่าอาหาร ยารักษา และค่าจ้างผู้ดูแล งบประมาณอีกส่วนมากจากการบริจาคจากกลุ่มจิตอาสาคนรักหมา นำมาเป็นค่าอาหารสุนัข การบันทึกข้อมูล ยังไม่มีระบบการจัดทำบันทึกประวัติสุนัข ไม่มีการบันทึกการ ปฏิบัติงานในขั้นตอนที่สำคัญในการบริหารจัดการ

3) ด้านการดูแลสุขภาพสัตว์ เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน ควบคุมโรคสัตว์ การบำบัดโรค จากการสัมภาษณ์และการสังเกต พบว่า การป้องกันและควบคุมโรคสัตว์ ไม่สามารถบอกแหล่งที่มาของสุนัขได้ ทุกตัว ไม่มีการกักโรคและตรวจสุขภาพที่เข้าใหม่ ไม่มีการตรวจรับรองพฤติกรรมสุนัข ไม่มีน้ำยาฆ่าเชื้อในกรณี เข้าออกโรงเรือน ไม่มีมาตรการป้องกันและกำจัดสัตว์พาหะ มีการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าและวัคซีนอื่น ๆ ของสัตว์แพทย์จากกรมปศุสัตว์ ในกรณีมีสัตว์ป่วยหรือพิการได้ทำการคัดแยกออกแต่นำไปไว้ที่บ้านผู้ดูแล

4) ด้านสวัสดิภาพสัตว์ มีการติดตามดูแลสัตว์ตามสภาพ มีอุปกรณ์หรือกิจกรรมทำให้สัตว์ได้ผ่อนคลายมีจำนวนน้อย จากการสังเกตจำนวนรางน้ำสำหรับสุนัขดื่มมีน้อยเกินไป การเคลื่อนย้ายหรือจัดบังคับสัตว์ ยังไม่มีการกำหนดวิธีการและการทำการรณรงค์สัตว์ยังไม่มีกำหนดวิธีการ

5) ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม การกำจัดซากสัตว์ใช้วิธีการฝัง ตามพื้นที่บริเวณวัด การจัดการ มูลสัตว์ สิ่งปฏิกูล ยังไม่มีวิธีที่เหมาะสมก่อให้เกิดกลิ่นเหม็น มีเสียงสุนัขที่ส่งเสียงดังจึงมีการปลูกต้นไม้สำหรับ รั่มเงาและดูดซับเสียง

6) ด้านอาหารและน้ำ อาหารมีปริมาณที่เพียงพอแต่อนาคตอาจจะไม่เพียงพอเพราะจำนวน สุนัขเพิ่มขึ้น

7) ด้านสังคมและชุมชน ปัญหาจากกลิ่น เสียง ความไม่ปลอดภัย และภาพลักษณ์ของวัดที่ดูไม่ สะอาด รวมทั้งหน่วยงานของรัฐยังไม่สามารถเข้ามาแก้ปัญหาเรื่องสุนัขจรจัดได้อย่างเบ็ดเสร็จ ด้วยเหตุผลทาง งบประมาณ บุคลากร และปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาแบบการบริหารจัดการสถานพักพิงสุนัขจรจัดต้นแบบในวัดตามหลักพุทธสันติวิธี

การศึกษากรณีสถานพักพิงสุนัขจรจัดวัดโตนด อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ต้องรับภาระการรับดูแลสุนัขจรจัดในพื้นที่บริเวณวัด ซึ่งส่งผลต่อปัญหาสภาพสิ่งแวดล้อมด้านเสียง กลิ่น และสุขอนามัยของชุมชน รวมทั้งปัญหาการบริหารจัดการ งบประมาณ ที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากชุมชนและหน่วยงาน ดังนั้นจึงต้องหาวิธีการในการบริหารจัดการสถานพักพิงสุนัขจรจัดในวัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด ด้วยการสร้างความร่วมมือกันระหว่างวัด ชุมชนและหน่วยงานราชการ การพัฒนาแบบการบริหารจัดการสถานพักพิงสุนัขจรจัดต้นแบบในวัดตามหลักพุทธสันติวิธี นำหลักพุทธสันติวิธีมาสนับสนุนกับนโยบาย แนวทางในการบริหารจัดการสถานพักพิงสุนัขจรจัด นำมาเป็นหลักธรรมหลักในการส่งเสริมบูรณาการในการบริหารจัดการสถานพักพิงสุนัขจรจัด เพื่อกำหนดเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาแบบการบริหารจัดการสถานพักพิงสุนัขจรจัดต้นแบบในวัด

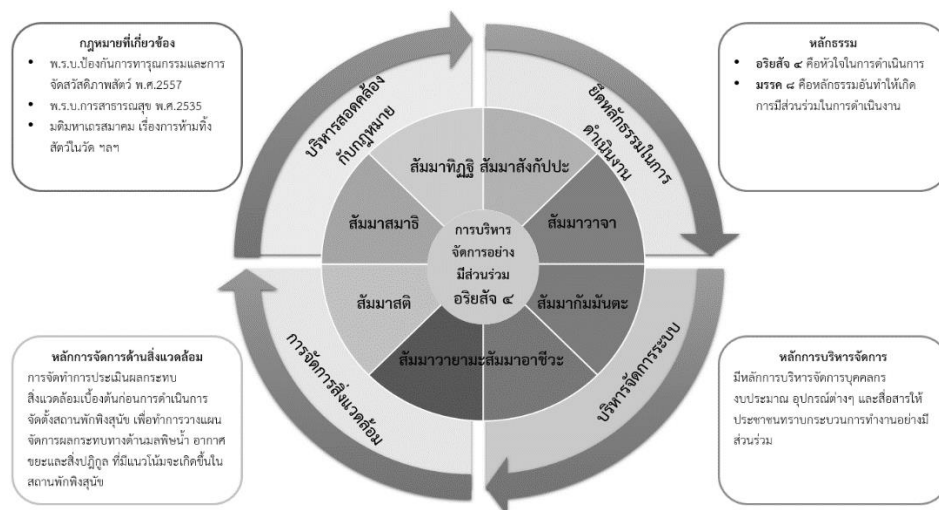
- การพัฒนาแบบการบริหารจัดการสถานพักพิงสุนัขจรจัดต้นแบบ

- กระบวนการเพื่อสันติสุขในการบริหารจัดการสถานพักพิงสุนัขจรจัดต้นแบบ

ภาพที่ 3 ภาพรวมการพัฒนาแบบการบริหารจัดการสถานพักพิงสุนัขจรจัดต้นแบบในวัดตามหลักพุทธสันติวิธี

ภาพที่ 4 รูปแบบการบริหารจัดการสถานพักพิงสุนัขจรจัดต้นแบบ

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อนำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการสถานพักพิงสุนัขจรจัดต้นแบบในวัดตามหลักพุทธสันติวิธี รูปแบบการบริหารจัดการสถานพักพิงสุนัขจรจัดที่ได้จากการวิเคราะห์รูปแบบที่เหมาะสมสำหรับใช้ในวัดตามหลักพุทธสันติวิธีนำเสนอด้วย โดยมีกระบวนการดำเนินการตาม ภาพที่ 4

กระบวนการบริหารจัดการสถานพักพิงสุนัขจรจัดต้นแบบในวัดตามหลักพุทธสันติวิธีโดยหลักอริยสัจ 4 มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ทุกข์ คือ ขั้นตัวปัญหา จัดเป็นขั้นแสดงปัญหาที่จะต้องทำความเข้าใจ ต้องรู้สภาพปัญหา ความไม่พอใจ ความติดขัดบกพร่องที่บุคคลได้ประสบหรือเกิดขึ้นในชีวิตของตน โดยต้องกำหนดรู้ ทำใจยอมรับ ทำความเข้าใจ และกำหนดขอบเขตของมันให้แจ่มชัดว่าเป็นปัญหาหรือไม่ เป็นปัญหาใหญ่หรือปัญหารองจึงทำให้เกิดกระบวนการบริหารจัดการปัญหาคือขั้น **P = Plan** คือ การวางแผน ในแผนงานจะต้องมีวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และระยะเวลาดำเนินการ ซึ่งจะพบว่า เสี่ยงสะท้อนจากผู้เกี่ยวข้องการรับรู้ปัญหาเป็นการรับรู้เฉพาะมุมมองของตน แต่ยังขาดการร่วมวางแผนการแก้ปัญหาอย่างจริงจัง ดังนั้นการเริ่มต้นจากการรับรู้ปัญหาจึงเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนา

ขั้นที่ 2 สมุทัย คือ ขั้นสาเหตุของปัญหา จัดเป็นขั้นวิเคราะห์และวินิจฉัยมูลเหตุของปัญหาซึ่งจะต้องแก้ไขกำจัดให้หมดสิ้นไป กล่าวคือ ต้องแสวงหาสาเหตุปัจจัยต่างๆ ที่เป็นตัวก่อให้เกิดปัญหา หรือเกิดความติดขัดบกพร่องในชีวิตบุคคล โดยให้ค้นหาสาเหตุแห่งปัญหาหรือความทุกข์ ให้ถูกต้องชัดเจน และต้องเป็นสาเหตุต้นตอ ที่เกิดจากตัวเองเป็นส่วนใหญ่ มิใช่ไปโทษโชคชะตา ซึ่งเป็นเรื่องนอกตัวออกไปทั้งหมดจึงทำให้เกิดกระบวนการบริหารจัดการ **ขั้นที่ 2 D = Do** คือ การปฏิบัติงานตามแผน โดยการดำเนินงานตามขั้นตอนในแผนงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ขั้นที่ 3 นิโรธ คือ ขั้นดับปัญหา จัดเป็นขั้นชี้บอกภาวะปราศจากปัญหาซึ่งเป็นจุดหมายที่ต้องการให้เห็นว่าการแก้ปัญหานั้นเป็นไปได้ และจุดหมายนั้นควรเข้าถึงซึ่งจะต้องให้สำเร็จให้จงได้ หรือทำให้เป็นจริงเป็นจังขึ้นมา โดยกำหนดจุดหมายปลายทางที่แน่นอน พร้อมทั้งกำหนดจุดหมายและเป้าหมายรองไว้ด้วยว่าแต่ละขั้นตอนนั้นมีจุดหมาย และเป้าหมายเพียงใดแค่ไหน จึงทำให้เกิดกระบวนการบริหารจัดการ **ขั้นที่ 3 C = Check** คือ การตรวจสอบและรายงานผลการดำเนินงาน ตามแผน ว่าเมื่อดำเนินงานตามแผนแล้วมีปัญหาอะไรเกิดขึ้น จำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขแผนงานในขั้นตอนใด

ขั้นที่ 4 มรรค คือ ขั้นลงมือแก้ปัญหา จัดเป็นขั้นกำหนดวิธีการและรายละเอียดที่จะต้องปฏิบัติในการลงมือแก้ปัญหา กล่าวคือ การลงมือปฏิบัติหรือดำเนินการตามวิธีการอย่างละเอียดเพื่อแก้ปัญหาไปตามขั้นตอน โดยกำหนดวางวิธีการ วางแผนงานและรายการที่จะต้องทำให้ละเอียดเกิดกระบวนการบริหารจัดการ **ขั้นที่ 4A = Action** คือ การนำปัญหามาปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงาน และนำแนวการปฏิบัติที่ดีมาจัดทำแผนงาน

การบริหารจัดการสถานพักพิงสุนัขจรจัดต้นแบบในวัดตามหลักพุทธสันติวิธี

๑. การจัดทำทะเบียนสัตว์

เมื่อดำเนินการจับสุนัข เพื่อนำไปเลี้ยงหรือดูแลให้สัตว์มีความ เป็นอยู่ในสภาวะที่เหมาะสม มีสุขภาพอนามัยที่ดี ดังนั้น เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ให้จัดทำทะเบียนสัตว์ที่อยู่ในความรับผิดชอบ โดยมีข้อมูลประกอบด้วย ประเภทสัตว์ (สุนัข/แมว) ชนิด (พันธุ์สัตว์) อายุสัตว์ ตาหนิหรือรูปพรรณ เพศสัตว์ วันที่รับเข้า วันที่จำหน่ายออก ประวัติการฉีดวัคซีนและการทำหมัน ทั้งนี้ เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการ สืบค้น ประวัติสัตว์เพื่อนำไปดำเนินการต่าง ๆ เช่น จัดหาเจ้าของ จัดหาผู้อุปการะและเสียชีวิต

๒. ค่าใช้จ่ายในการกักสัตว์และจัดสวัสดิภาพสัตว์

ตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการออกข้อบัญญัติ หรือเทศบัญญัติท้องถิ่นในเรื่องเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ในที่หรือทางสาธารณะแล้ว หากพบสัตว์ ที่ไม่มีเจ้าของ และเข้าสู่กระบวนการครบถ้วนตามบทบัญญัติของกฎหมายแล้ว สัตว์นั้นก็ตกเป็นขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะเป็นสุนัขและแมวที่ต้องมีการดูแลตามความเหมาะสม รวมทั้งต้อง ดำเนินการให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ และระเบียบ กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการจัดสวัสดิภาพสัตว์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดสวัสดิภาพสัตว์ที่อยู่ในความรับผิดชอบ โดยดำเนินการ บริหารจัดการ อย่างเป็นระบบ เพื่อให้สัตว์มีความเป็นอยู่ในสภาวะที่เหมาะสม มีสุขภาพอนามัยที่ดีมีอาหาร และน้ำอย่าง เพียงพอ ตลอดจนมีที่อยู่อาศัย (สถานสงเคราะห์สัตว์)

๓. สถานสงเคราะห์สัตว์

ดำเนินการตามกฎหมายสุนัขว่าด้วยการสาธารณสุข โดยการ นำสัตว์ไปกักไว้เพื่อหาเจ้าของสัตว์แต่หาก ครบกำหนดระยะเวลาที่กักสัตว์ตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข และไม่พบเจ้าของสัตว์ องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นต้อง ดำเนินการเลี้ยงดูสัตว์นั้นต่อไปในฐานะเจ้าของสัตว์ โดยการจัดตั้งสถานสงเคราะห์สัตว์

๔. การตั้งงบประมาณ

เพื่อให้สัตว์ที่อยู่ในความครอบครองหรือสถานสงเคราะห์สัตว์อยู่ในสภาพแวดล้อม ที่ดีต่อการ ดำเนินชีวิต มีความปลอดภัย มีสุขภาพอนามัยที่ดี มีการจัดการควบคุมป้องกันโรคที่เหมาะสม และได้รับการ รักษาเมื่อสัตว์ป่วยหรือบาดเจ็บ ต้องดูแลสัตว์ดังกล่าว โดยตราข้อบัญญัติหรือเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปี เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายตามระเบียบ กระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการจัดสวัสดิภาพสัตว์ของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒

๕. การจัดหาสถานที่ก่อสร้าง

(๑) การจัดซื้อที่ดิน

(๒) การเช่าที่ดิน

(๓) การขอใช้ที่ดิน

๖. การรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามระเบียบฯ

๖.๑ การสำรวจความคิดเห็น ซึ่งอาจทำได้ โดย การสัมภาษณ์รายบุคคล การเปิดให้ แสดงความคิดเห็น ได้แก่ ทางไปรษณีย์ ทางโทรศัพท์ โทรสาร ระบบเครือข่ายสารสนเทศ และทางอื่น ๆ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมารับข้อมูลและแสดงความคิดเห็นต่อหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบโครงการ การสนทนากลุ่มย่อย

๖.๒ การประชุมปรึกษาหารือ ซึ่งอาจทำได้ โดย การประชุมพิจารณาการอภิปรายสาธารณะ การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารการประชุมเชิงปฏิบัติการ การประชุมระดับตัวแทนของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง หรือมีส่วนได้เสีย

๗. บุคลากรผู้ดูแลสถานสงเคราะห์สัตว์

สำหรับบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ในสถานสงเคราะห์สัตว์เป็นไปตามกรอบอัตรากำลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งไม่เกินกว่าร้อยละ ๔๐ ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ หรือการจ้างเหมาบริการ ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๘๐๘.๒/ว ๗๑๒๐ ลงวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๙

หลักการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม

ทำการวางแผนเพื่อจัดการผลกระทบทางด้านมลพิษน้ำ อากาศ ขยะและสิ่งปฏิกูล ที่มีแนวโน้มจะเกิดขึ้นในการดำเนินการจัดตั้งสถานพักพิงสุนัข จึงมีการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมโดยนำหลักการจัดการการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นก่อน และให้ประชาชนร่วมกันเสนอแนวทางการจัดการอย่างมีส่วนร่วม รวมถึงทำการประชาคมให้บ่อยครั้งที่สุดเท่าที่จะดำเนินการได้ เพื่อเป็นการรับฟังเสียงของประชาชน สามารถลดข้อร้องเรียนอันจะนำมาซึ่งความสงบสุขในชุมชน วัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสถานพักพิงสุนัขจรจัดได้ (Warin Thipthanghong, 2009)

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

1.) พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 เนื่องจาก สัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึกและเป็นองค์ประกอบสำคัญของสิ่งแวดล้อม จึงควรได้รับการ คำนึงและมีให้ถูก กระทำการทารุณกรรม และเจ้าของสัตว์ซึ่งนำสัตว์มาเลี้ยงจะต้องจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้เหมาะสมตามประเภท และชนิดของสัตว์ ทั้งในระหว่างเลี้ยงดู การขนส่ง การนำสัตว์ไปใช้งาน หรือใช้ในการแสดง ดังนั้น เพื่อ

กำหนดหลักเกณฑ์ในการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ เพื่อให้สัตว์ได้รับการคุ้มครองตามธรรมชาติของสัตว์อย่างเหมาะสม (Animal Cruelty and Animal Welfare Act ,2014)

2.) มติมหาเถรสมาคม ดำเนินการตามมติ มหาเถรสมาคม โดยมติมหาเถรสมาคม ได้กำหนดเขตพื้นที่วัด เป็นเขตห้ามปล่อยสัตว์โดยไม่มีเหตุอันสมควร ซึ่งในการประชุมมหาเถรสมาคม ได้มีมติรับทราบ เรื่อง “การจัดทำหลักเกณฑ์ วิธีการ ในการปล่อยสัตว์ในวัด” (The Sangha Supreme Council of Thailand Meeting, 2018)

3) ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 มาตรา 29 กำหนดให้ ท้องถิ่นสามารถกำหนดส่วนหนึ่งส่วนใดหรือ ทั้งหมดของพื้นที่เป็นเขตควบคุม การเลี้ยงหรือ ปล่อยสัตว์ อาจกำหนดเป็นเขตห้ามเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ บางชนิดหรือบางประเภทโดยเด็ดขาด หรือไม่เกิน จำนวนที่กำหนด และตามมาตรา 30 กำหนดให้ เจ้าพนักงานท้องถิ่นพบสัตว์โดยไม่ปรากฏเจ้าของในที่สาธารณะ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๒๙ เจ้าพนักงาน ท้องถิ่นมีอำนาจกักสัตว์อย่างน้อย 30 วัน เพื่อรอผู้มารับ หากไม่มีผู้มารับเจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถขายทอดตลาดหรือทำลายได้ตามสมควร และในมาตรา 73 ผู้ฝ่าฝืน ตามมาตรา 29 และ 30 ต้องระวาง โทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท ในเรื่องการควบคุมการเลี้ยงและการปล่อยสัตว์ เพื่อการป้องกันและควบคุม โรคพิษสุนัขบ้าและเหตุรำคาญ คณะกรรมการสาธารณสุขได้ออกคำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุขเรื่องการควบคุมการเลี้ยงและการปล่อยสัตว์ เพื่อการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า และเหตุรำคาญ พ.ศ. 2561 ทั้งนี้ เพื่อให้รายละเอียดของเนื้อหาตัวอย่างร่างเทศบัญญัติและร่างข้อบัญญัติองค์การบริหาร ส่วนตำบล ในเรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข (Public Health Act, 1992)

องค์ความรู้ใหม่

การศึกษาในครั้งนี้ ทำให้เกิดรูปแบบสถานพักพิงสุนัขจรจัดต้นแบบในวัด ซึ่งเป็นการนำหลักการบริหารจัดการสากล หลักการจัดการสิ่งแวดล้อม การนำข้อกำหนดตามกฎหมาย บูรณาการร่วมกับหลักพุทธสันติวิธี จนเกิดเป็นโมเดลต้นแบบที่ชื่อว่า รูปแบบการบริหารจัดการสถานพักพิงสุนัขจรจัดต้นแบบในวัดตามหลักพุทธสันติวิธี เพื่อนำไปให้ประโยชน์กับสถานพักพิงสุนัขจรจัดอื่นต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ศึกษาบริบทและปัญหา สามารถระบุปัญหาที่เกี่ยวกับสุนัขจรจัดต่อชุมชนโดยสามารถแบ่งปัญหาเป็นด้าน ดังนี้ ด้านสถานที่ ปัจจุบันพื้นที่ยังคงเพียงพอต่อสุนัขแต่ในอนาคตอาจจะไม่เพียงพอเนื่องด้วยจำนวนสุนัขเพิ่มขึ้น ,ด้านการจัดการสถานพักพิงสุนัขจรจัด บุคลากร ไม่เพียงพอต่อจำนวนสุนัขในการทำความสะอาดพื้นที่ จำนวนสัตว์มีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องการจัดสวัสดิภาพสัตว์ในอนาคตไม่เพียงพอ

,ด้านการดูแลสุขภาพสัตว์ การป้องกันและควบคุมโรคสัตว์ ไม่สามารถบอกแหล่งที่มาของสุนัขได้ทุกตัว ไม่มีการกักโรคและตรวจสุขภาพที่เข้าใหม่ และ ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการซากสัตว์ใช้วิธีการฝังตามพื้นที่บริเวณวัด การจัดการมูลสัตว์ สิ่งปฏิกูล การศึกษาบริบทและปัญหาทำให้สามารถหาแนวทางพัฒนาได้ โดยยึดหลักการสร้างความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องและดำเนินการโดยการพิจารณาตามข้อกำหนดกฎหมายและพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสถานพักพิงสุนัขจรจัด และใช้มาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อมลดการเกิดมลพิษที่เป็นเหตุให้เกิดเหตุรำคาญ และนำหลักธรรมอันประเสริฐมาประยุกต์ให้การทำงานมีประสิทธิภาพและยั่งยืน นั่นคือ อริยสัจ ๔ มรรค ๘ เป็นหลักธรรมในการดำเนินการบริหารจัดการสถานพักพิงสุนัขจรจัด

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อนำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการสถานพักพิงสุนัขจรจัดต้นแบบในวัดตามหลักพุทธสันติวิธี จากกระบวนการดำเนินงานจนได้ รูปแบบการบริหารจัดการสถานพักพิงสุนัขจรจัดต้นแบบตามวัตถุประสงค์นั้น สามารถนำไปปรับใช้กับสถานพักพิงสุนัขจรจัดอื่นๆที่มีบริบทใกล้เคียงกันได้ เนื่องจากการบริหารจัดการเป็นแบบครบวงจรโดยพิจารณาตามข้อกำหนดกฎหมายและพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสถานพักพิงสุนัขจรจัด รวมถึงการบริหารจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม โดยหัวใจหลักคือต้องมีการดำเนินการภายใต้การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เช่น ชุมชน วัด หน่วยงาน นักวิชาการ โดยทุกกระบวนการดำเนินไปใช้หลักธรรมคือ อริยสัจ 4 เป็นหัวใจหลัก และมรรค 8 เป็นหลักธรรมในการดำเนินการบริหารจัดการ

ข้อเสนอแนะ

1.1 การบริหารจัดการสถานพักพิงต้องคำนึงถึงองค์ประกอบการบริหารจัดการที่ดีและเหมาะสมกับสภาพปัญหาที่ขอบเขตแต่ละพื้นที่แตกต่างกัน มีการณณรงค์สร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อชุมชนและสังคม สร้างเครือข่ายการทำงานอย่างเป็นระบบ ศึกษาข้อกำหนดกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจอย่างชัดเจนและบริบทของพื้นที่ในการสร้างศูนย์พักพิงสัตว์โดยวางแนวทางสำหรับการสร้างมาตรฐานบ้านพักพิงสัตว์ เพื่อสร้างเครือข่ายและการระดมผู้เชี่ยวชาญสำหรับแผนการต่างๆ ในอนาคตและเพื่อลดปัญหาและจัดระเบียบสัตว์จรจัดให้มีที่อยู่ สร้างองค์ความรู้ใช้เป็นมาตรฐานสถานพักพิงสัตว์ที่ดีเรียกว่า ต้นแบบ (โมเดล) เพื่อให้นำร่องในการสร้างสถานพักพิงสัตว์โดยมีผู้เชี่ยวชาญแต่ละด้านที่เกี่ยวข้องวางแผนและวางมาตรการการทำงานร่วมกันในระยะต่อไป

1.2 ควบคุมโรคระบาดควรสร้างมาตรฐานการดูแลการควบคุมจำนวนประชากร คือใช้การบังคับทางกฎหมายควบคุมสถานที่เพาะพันธุ์สัตว์และผู้เลี้ยงสัตว์ต่างๆ สถานพักพิงสัตว์ที่ไม่ได้รับการดูแลอย่างเหมาะสม จะเสี่ยงเป็นแหล่งโรคระบาด ยังไม่มีมาตรฐานสถานพักพิงสัตว์ที่เป็นต้นแบบที่ได้มาตรฐานชัดเจน จึงยังไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายตัดสินว่าสถานพักพิงแห่งไหนสมควรถูกปิดหรือเปิดทำการต่อ เมื่อมีการปฏิบัติที่ดีเป็นเกณฑ์อย่างเป็นทางการได้ ในการร่างมาตรฐาน ควรสร้างมาตรฐานการเลี้ยงสัตว์เมื่อสถาน

พักพิงสัตว์เป็นรูปเป็นร่างและมีแนวทางในการปฏิบัติที่ดีแล้ว ระบุว่าสถานพักพิงสัตว์ที่มีมาตรฐาน ที่มีการจดทะเบียน โดยมีหน่วยงานรับรองมาตรฐาน และตรวจประเมินการดำเนินงานทุกปี รวมถึงมีการสนับสนุนงบประมาณในการดูแลสถานพักพิงสัตว์จรจัด นำมาตรฐานไปใช้คู่กับกับการบังคับใช้กฎหมาย บังคับใช้มาตรฐานเหล่านี้กับผู้เลี้ยงสัตว์และบ้านพักพิงสัตว์ต่างๆ แม้แต่สถานที่ซึ่งเคยดูแลสัตว์ในอดีตก็ต้องปรับตัวเพราะว่ามีมาตรฐานกลางที่พิสูจน์แล้วว่าใช้ได้ผลดีออกมาแล้ว สิ่งเหล่านี้จะมีประโยชน์ในการควบคุมโรคระบาด สร้างสวัสดิภาพที่ดีให้กับสัตว์

1.3 ควรมีการพัฒนาบุคลากร ทั้งคนและสัตว์ การรวมศูนย์และสร้างความร่วมมือท่ามกลางผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด การพัฒนาบุคลากร ทั้งคนและสัตว์ เนื่องจากหลักการและเหตุผล คือ "สร้างสวัสดิภาพที่ดีของมนุษย์ โดยการสร้างสวัสดิภาพที่ดีของสัตว์" สัตว์ถูกมองว่าเป็นเพื่อนของมนุษย์ เป็นแรงงานที่มีทักษะเหมือนเป็นบุคคลหนึ่งเพียงแต่ไม่ได้มีสิทธิทุกอย่างเหมือนมนุษย์ ที่ผ่านมานั้นสัตว์เป็นเหมือนผู้ลี้ภัยในสถานพักพิง แต่เมื่อปัญหาของโรคระบาดและประชากรสัตว์จรจัดอยู่ในการควบคุมแล้ว การนำสัตว์เหล่านี้ไปสอนทักษะก็เป็นภาระกิจต่อไป อย่างไรก็ตามเมื่อต้องมีการสอนทักษะให้กับสัตว์ ก็ต้องมีผู้ฝึกสอนที่มีทักษะและเชี่ยวชาญด้านการฝึกสัตว์ก่อน ซึ่งการรวมศูนย์เป็นสถานพักพิงสัตว์ที่มีมาตรฐานจะช่วยให้หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะมหาวิทยาลัย มูลนิธิ และจิตอาสา สามารถมาเรียนรู้งานและสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสัตว์ได้อย่างเป็นระบบมากขึ้น สัตว์โดยเฉพาะสุนัขนั้น มีศักยภาพในการพัฒนาการเรียนรู้เพื่อตีความความสามารถพิเศษจากธรรมชาติของสัตว์ออกมาใช้ประโยชน์ต่อคนและสังคมได้ เช่นการฝึกเพื่อการบำบัดเยียวยาจิตใจผู้ป่วย การฝึกเพื่อใช้ในการช่วยเหลือทางราชการ การฝึกเพื่อใช้นำทางและอื่นๆ

References

- Animal Cruelty and Animal Welfare Act. (2014). *Government Gazette*. Volume 131, (Section 87a), 4-13.
- Public Health Act. (1992) "Nuisance Management" Section 6-8 Department of Health, Ministry of Health.
- Chuangweluwa, N. (2013). *People Participation in Conservation of Natural Resources and the Environment of Sato Subdistrict Administrative Organization, Khao Saming District, Trat Province, Special Problems*. Master of Public Administration College Public Administration: Burapha University.
- Chaicharoenwattana, B. (2017). *Peaceful Method: Conflict Management in accordance with peaceful means*. *Journal of Peace Studies, Periscope MCU*, 5 (2), 16.
- Phramaha Hansa Thamahas. (2005). "Peace Studies: Buddhist Path to World Peace" *Peace Studies: the Buddhist Path to World Peace*. "Doi: 10.14456 /jmcupeace.2016.24 *Journal of Peace Studies*, 4 (special issue).

- Phramaha Sutthichai Thitchayo. (2003). *Analytical Study of Brahmavihara 4 in Buddhist Scriptures*. Thesis Master of Arts. Graduate school: Mahamakut Buddhist University.
- PhraThepSophon (Prayoon Thammachitto). (1996). *Mani of Wisdom*. Bangkok: Dharmapa and Banlueam Institute.
- Phra PhramKunaphon (P. A. Piyayuto). (2011). *Buddhist Dictionary Glossary edition*. (16th ed.). Bangkok: Sahamit Printing Company Limited.
- Phra Phrammabundit. (2014). *Integrating Buddhism and Modern Science Buddhism and national reconciliation*. Bangkok: Mahachulalongkornrajavidyalaya Printing House.
- Yangsri, H. (2017). Action Model and Rabies Surveillance in the Community for Disease Free Zone in Mueang Bueng Kan District, Bueng Kan Province. *The Public Health Journal of Burapha University*, 12 (2), 86-95.
- The Sangha Supreme Council of Thailand Meeting. (2018). *the Secretary-General of the Sangha The Society for the Prevention of Cruelty Animals of Thailand*. issued No. 4555
- Thipthanghong, W. (2009). *Guidelines for Management and Design of Physical Characteristics of Self-Reliant Homeless Dog Shelters*. Thesis Master of Arts (Architecture Program). Thammasat University.